

Onderweg naar Emmaüs

Liturgiesuggesties:

Gezang 323: 1, 2, 6 en 8

Psalm 130: 3 en 4 (OB)

Psalm 119: 26

1^e Schriftlezing: Lucas 24: 13-27

Psalm 121: 1 en 2

2e Schriftlezing: Lucas 24: 28-35

Psalm 121: 3 en 4

Na verkondiging: Gezang 72: 1-4

Psalm 84: 6

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Zeepbellen blazen....

Da's een leuke bezigheid.

Je ziet ze gaan: de ene bel na de andere.

De één groot, de ander wat minder groot.

En vaak in prachtige kleuren.

Meegevoerd door de wind.

De ene bel houdt het langer vol dan de andere.

Maar op een gegeven moment spatten ze allemaal uit elkaar.

En vasthouden kun je ze al helemaal niet.

Zo teer, zo kwetsbaar zijn ze.

Zeepbellen blazen.

Ons leven, broeders en zusters, jongelui, zou je kunnen vergelijken met zo'n zeepbel.

Het kan mooi zijn, prachtige vormen, prachtige kleuren.

Jijzelf en ook anderen kunnen er van genieten.

Maar tegelijk weet je dat het leven ... teer, kwetsbaar, vluchtig is.

Het kan zomaar afgelopen zijn.

En dan spat die zeepbel van je leven ... uit elkaar.

We hebben ons er maar bij neergelegd.

We zeggen dan: 'Natuurlijk, dat hoort er nu eenmaal bij.'

'Het leven is eindig.'

'Het houdt een keer op.'

En toch schrikken we ervan als iemand onverwacht is overleden.

Dat schokt ons.

Zó natuurlijk is de dood blijkbaar toch ook niet.

De dood blijft een vijand, een schaduw over het leven.

En toch ... God zij geprezen, het is Pasen geweest.

En we mogen weten en geloven dat die laatste vijand overwonnen is.

Dat door de schaduwen van de dood ... het licht van de opstanding dringt.

Dat er achter en na de dood ... leven is.

Eeuwig leven.

Een leven met God en met Jezus Christus.

*

Op de weg van Jeruzalem naar Emmaüs lopen twee mannen.

Twee wandelaars.

Kleopas - volgens de overlevering de broer van Jozef, de man van Maria en dus de oom van Jezus ...

En zijn zoon Simon.

Ze zijn op weg naar het dorpje Emmaüs, een paar uur lopen van Jeruzalem.

Zestig stadiën - da's zo'n 11½ kilometer.

Ze hebben het Paasfeest in Jeruzalem gevierd.

Maar wát voor een feest?

Wat is er allemaal niet gebeurd - in en rond Jeruzalem - deze laatste drie dagen?

Het is, schrijft Lucas: "Juist op die dag!"

Het is de dag van de opstanding, de eerste dag van de week.

Maar wat een dagen liggen er achter hen.

Ze begrijpen het niet.

'Zijn rug werd stukgeslagen.

Met grote spijkers werd Hij aan polsen en voeten vastgenageld aan het hout.

De soldaten hebben zijn kleren verdubbeld en verdeeld.

De geestelijke leiders van Jeruzalem keken vergenoegd toe hoe 'de koning van de Joden' lijdt aan het kruis.

Vorbijgangsters lachten en spotten.

Daar - op Golgotha - heeft Jezus gehangen.

Van God en mensen verlaten.

Toen was het afgelopen.

"Het is volbracht!"

Al pratend - terugdenkend aan die Goede Vrijdag - wandelen deze twee van Jeruzalem naar Emmaüs.

Ze begrijpen het niet.

Hun hoop die zij op Jezus hadden gevestigd ... is vervlogen.

Hun verwachtingen die ze van Jezus hadden ... zijn aan het kruishout gestorven.

Het is over en uit. Fini. Passé!

Verdrietig, ontgoocheld, keren zij op de paasmorgen Jeruzalem de rug toe.

Het begon allemaal zo goed.

Een triomfantelijke intocht in Jeruzalem.

Het eindigde zo tragisch.

Zoals een prachtige zeepbel zomaar ineens uit elkaar kan spatten.

Ze begrijpen het niet.

Een blij Paasfeest?

Je kunt aan hun gezichten zien met welk een groot verdriet ze naar huis terug keren.

Maar ze hebben niet in de gaten ... dat ze met hun rug naar Pasen lopen!

Achter hen ... breekt Gods toekomst aan!

Achter hun rug is het Koninkrijk van God boven de aarde gekomen ... als een bloem in de lente, als de zon aan het begin van een nieuwe dag.

Jezus ís waarlijk opgestaan!

Maar zij geloven het niet, nóg niet.

En ongelovig lopen ze de duisternis tegemoet.

Deze twee wandelaars, broeders en zusters, jongelui, hebben tot op vandaag toe vele collega's,

Er zijn veel teleurgestelde mensen.
Teleurgesteld in hun idealen en verwachtingen.
Teleurgesteld in hun hoop en in hun liefde.
Teleurgesteld in mensen en meningen.
Teleurgesteld in het instituut van de kerk en in mensen die zich christen noemen, maar er niet naar handelen.

Teleurgestelde mensen zien het niet meer zitten.
Begrijpen van het leven en van zichzelf niets meer.
'Hoe konden we zo dwaas zijn warm te lopen voor wat anderen ons voorhielden?'
'Hoe konden we geloven in de God van onze voorouders, in de kerk, in mensen van de kerk?'
'We dachten dat het goed was en dat het goed zou blijven.'
'We meenden op de goede weg te zijn.'
'Maar overwacht gebeurde er dit of gebeurde er helemaal niets.'
'Wat we hoopten bleef uit.'
'Waar we om gebeden hadden ... kwam niet.'
'Waar we in geloofden ... werd door de harde werkelijkheid ... weersproken.'
'We hebben er een punt achter gezet.'
'We hebben tegen elkaar gezegd: Het is nu mooi genoeg geweest.'
'Hier kunnen we niets meer doen en hier blijven heeft geen enkele zin.'
'We gaan terug naar huis, terug naar Emmaüs.'

*

'O ja: "Vanmorgen nog hebben enige vrouwen uit ons midden ons doen ontstellen: zij waren in de vroegte bij het graf geweest en hadden zijn lichaam niet gevonden en zijn toen komen zeggen, dat zij ook een verschijning van engelen gezien hadden, die zeiden, dat Hij leeft.
En enigen van de onzen zijn naar het graf gegaan en hebben het zo bevonden, als de vrouwen ook gezegd hadden, maar Hém hebben zij niet gezien."
'Vrouwenpraat ... dat is het!'

*

De Emmaüs-gangers, broeders en zusters, jongelui, zijn intussen zo maar in gesprek geraakt met de onbekende vreemdeling die met hen oploopt.
Ze hebben het over "Jezus, de Nazarener, een man, die een profeet was, machtig in werk en woord voor God en het ganse volk."
Het is - zullen ze later weten - de man die naast hen loopt.
"Maar hun ogen waren bevangen - schrijft Lucas -, zodat zij Hem niet herkenden."

Toch wel opmerkelijk, vind ik, ... de opgestane Heiland is veel dichterbij dan de Emmaüs-gangers denken of vermoeden.
Als een medemens - als de naaste - die geweldig veel aandacht heeft voor hun vragen en problemen.

Ongemerkt is er een heel goed gesprek ontstaan.

Hun twijfels, hun teleurgestelde verwachtingen durven ze Hem zomaar te vertellen.
Hun hart is er vol van.
Zo'n gesprek is een kostbaar geschenk.
Wanneer je je hart kunt uitstorten tegen een ander.
Wanneer je kunt uithuilen en een klankbord voor je vragen en je twijfels en je onmacht vindt.
Wanneer je iemand treft die naar je luistert en zich voor je interesseert.
Een echte ontmoeting - van hart tot hart!

Opvallend bij deze drie - onderweg naar Emmaüs - is dat Jezus de leiding heeft van het gesprek.
Hij vraagt.
Hij onderwijst en corrigeert.
Pastoraal.
Vanuit de Bijbel vertelt Hij over Zichzelf, machtig boeiend.
En zonder dat zij het door hebben ... is het de opgestane Heer en Heiland die met hen meegaat.

*

Zo kom je, broeders en zusters, jongelui, trouwens tot geloof: door de Levende zélf te ontmoeten.
Hij komt niet met pracht en praal.
Hij komt niet met donderend geweld.
Hij loopt zomaar met je op.
Heel ongemerkt voegt Hij Zich bij jouw leven.
Als een toevallige voorbijganger, als een medereiziger, ... zo komt de opgestane Heiland tot ons.
Als iemand die echt naar ons luistert en de Bijbel voor ons opendoet, zodat wij ervan op-horen.
Zó gaat dat.
Het is eigenlijk zo eenvoudig.

Maar zoals Jezus daar onderweg voor hen de Bijbel leest, zo hebben zij het nog nooit gedaan.
Zij hebben altijd gedacht dat het voor God erg eenvoudig moet zijn om Israël en heel de wereld van alle ellende te verlossen.
Daar is Hij toch God voor?
Hij is toch al-machtig?
Nou dan!
Zo hebben de mensen altijd weer gedacht.
En zo denken ze nog steeds.

Maar Jezus, gemeente, laat hen en ons zien dat de Here God heel anders is.
Hij is de God die zijn beloften houdt.
Hij is de God die profetiën in vervulling doet gaan.
Hij is de God die in Zijn Zoon Jezus Christus Zich aan het kruis laat spijkeren, Zichzelf geeft tot in de dood.
Door deze crisis, deze diepte heen, wodt de wereld gered.
De dood wordt door Jezus van binnen uit opengebroken.
Daar is de Bijbel vol van.

Dat is Pasen: Kruis én opstanding.

*

De opgestane Heiland leeft en daarom doet Hij leven.
Als Jezus uit de doden is opgestaan kunnen zijn jongeren niet in het donker blijven ronddwalen.
Ze moeten tot herkenning komen, zij moeten verlicht worden.
Bekering, noemt de Bijbel dat.
Je omdraaien.
Teruggaan.
Retour naar het geopende graf.

Het is heel opvallend hoe Jezus dat met zijn reisgenoten doet.
Hij zegt niet: 'Kijk eens goed, hier zijn mijn doorboorde handen en voeten.'
'Kijk maar goed, Ik ben het.'
Nee, op een pastorale, op een geestelijke manier doet Jezus het licht in hun harten ontbranden.
Straks zullen de beide wandelaars zeggen:
"Was ons hart niet brandende in ons, toen Hij onderweg tot ons sprak en ons de Schriften opende?"

De Schriften, broeders en zusters, jongelui, de Bijbel moet ná Pasen open ... willen we de opgestane Heiland ontmoeten!
"En Hij zeide tot hen: O onverstandigen en tragen van hart, dat gij niet gelooft álles wat de profeten gesproken hebben!
Moest de Christus dit niet lijden om in zijn heerlijkheid in te gaan?
En Hij begon bij Mozes en bij al de profeten en legde hun uit, wat in de Schriften op Hem betrekking had."

*

Zouden de problemen in ons geestelijk leven ... niet hun oorzaak kunnen hebben in het feit dat - ook wij - dikwijls zo vergeetachtig zijn?
O zeker, we lezen misschien al jaren elke dag in ons Bijbeltje of uit de kinderbijbel aan tafel.
Maar hoe vaak gaan die woorden niet langs ons heen?
De woorden van de Bijbel zijn we vaak zo gauw weer vergeten.
Da's met een preek vaak net zo.
De voorbeelden, o ja, die kun je je misschien wel jaren lang herinneren.
Alleen wat diepe indruk op ons maakt vergeten we niet zo gauw.
Zeker, er zijn in de Bijbel veel woorden, die we niet begrijpen.
Beloften van God die we niet op onszelf, op Israël of op de wereld betrekken.
Ze liggen ergens verborgen ... in Gods Woord en in ons geheugen.
Als iemand ons er dan opeens weer aan herinnert, ja dan is er dat moment van herkenning.
Een huisbezoek.
Een aansprekende preek.
Een meditatie in een dagboek.
Het is alsof er een lichtje ontstoken wordt.
Je wordt er warm van ... van binnen.

Jezus had, gemeente, natuurlijk meer dan één keer gesproken over zijn naderende lijden en sterven.

In het evangelie lezen we bij Lucas vier keer een vooraankondiging hiervan.

Lijden en sterven én de opstanding uit de doden op de derde dag.

Maar de Emmaüs-gangers zijn blijkbaar - door al hun teleurstellingen en hun gebroken verwachtingen - die woorden van Jezus vergeten.

Als ze de Schriften gekend, gelezen en geloofd hadden, dan hadden ze kunnen weten dat de Christus deze dingen moest ondergaan om zó tot zijn heerlijkheid te kunnen in-gaan.

Met Jezus ... de Schriften, de Bijbel, lezen.

Zoals Petrus dat straks zal doen op de Pinksterdag en Filippus de Schriften opent voor de Kamerling uit Ethiopië.

En als Jezus, broeders en zusters, jongelui, de Schriften gaat openen, als Jezus gaat preken over de Christus, dan wordt het licht in je hart ontstoken.

Dan gaat je hart branden van verlangen ... naar Hem die onderweg tot je spreekt.

Misschien kent u, ken jij, dat gevoel wel ... dat opeens de Bijbel tot je gaat spreken. Ik heb dat zelf dikwijls ervaren.

Ik heb dat ook gehoord van mensen die in een crisis-situatie waren gekomen.

Zij zijn hun Bijbel ineens anders gaan lezen.

Teksten, waar ze misschien wel jarenlang overheen gelezen hebben, waren - op dat moment - voor hen open gegaan.

Ze gingen er dingen in horen die ze nog nooit eerder zó gehoord hadden.

Dan is dat ... het werk van Jezus Christus, de opgestane Here, die in zijn Woord en door zijn Geest voor ons de Schriften doet open gaan.

Wat is het, gemeente, nodig dat we in de Bijbel lezen én ... dat de Heilige Geest ons de Bijbel léért lezen.

Dan gaat - vroeg of laat - je hart voor Hem branden.

O ja, de Heilige Geest!

Hij is het, Die doet zien.

Hij is het, Die de ogen opent en Die inzicht geeft in Gods weg en werk.

De ogen moeten open om het open graf te zien.

Het hart moet open om in Hem te geloven die het graf en de dood overwon.

Dat is wat Gods Geest in je leven wil doen.

Geef Hem daar de ruimte voor.

Bidt om de Heilige Geest.

*

Intussen heeft de tijd niet stil gestaan.

Ons driet al, op weg van Jeruzalem naar Emmaüs, nadert het einddoel van de reis.

'Zij we er nu al' ... hoor je ze zeggen.

Nu komt de proef op de som.

Jezus doet alsof Hij verder wil gaan.

Weer zo'n pastoraal trekje ... om op de proef te stellen.

Hoe vaak doet Hij - ook naar ons toe - niet alsof ...

- Alsof Hij Zich niets van ons aantrekt.
 - Alsof Hij ons alleen laat.
 - Alsof Hij van ons afscheid neemt, voor goed.
 - Alsof Hij zegt: Zoek het zelf maar uit.
- Iedereen kent toch van die momenten in z'n leven?

Of niet soms?

Zó denk je dat je héél dicht bij Jezus bent, op de hoogtepunten van je geloofsleven ...
En nauwelijks heb je je daarover verheugd, of het lijkt wel alsof je er weer helemaal alleen voor staat.

Waarom?

Er zijn verschillende momenten in de Bijbel dat het geloof van mensen op de proef wordt gesteld.

Waarin God van ons vraagt om nu eens te laten zien wát geloven nu werkelijk voor ons betekent.

Of we Hem kunnen missen ... in leven én in sterven!

*

"En ze drongen sterk bij Hem aan en zeiden: Blijf bij ons!"

Ik vind dat uit ons schriftgedeelte de tekst die mij het meeste aansprak.

"Blijf bij ons!"

Dat is niet alleen een dringend verzoek.

Dat is - zou ik willen zeggen - het gebed van de wandelaars naar Emmaüs.

We horen die woorden ook in die prachtige Psalm van de bewaring: Psalm 121.

"Blijf bij ons!"

Want ... we kunnen niet zonder U.

Want ... wij kunnen U niet missen.

Want zoals U voor ons de Schriften opent ... opent niemand ze.

"Blijf bij ons!"

En als we dat - met de Emmaüsgangers hebben meegebeden, moet u eens letten op de reactie van Jezus:

"En Hij ging binnen ... om bij hen te blijven."

Is dat geen heerlijke zaak, dat Christus - de opgestane Heiland - bij ons binnen gaat ... om bij ons te blijven?

*

En dan komt dat prachtige moment van herkenning.

Dan zien ze het opeens: Hun ogen worden geopend en zij herkennen Hem.

Eigenlijk best wel merkwaardig ...

De Emmaüs-gangers liepen met Jezus op en spraken met Hem ... en toch zágen en hoorden zij Hem niet.

Ze waren vlakbij Jezus, maar met gesloten ogen en gesloten oren.

De hemel had voor deze twee al een hele dag open kunnen zijn.

Pas toen het avond werd en de dag reeds was gedaald ... werden hun ogen geopend.

Hoe vaak overkomt ook ons dat ... dat we pas later, achteraf, ontdekken dat het Jezus was, die bij ons was.

Ik moest denken aan dat bekende gedichtje over die voetstappen aan het strand.

Achteraf ontdek je vaak dat het Jezus was ... die je door de moeite en het verdriet, de zorg en de ziekte heeft gedragen.

Achteraf ontdek je vaak dat Hij er steeds bij was ... ook al herkende je Hem als zodanig niet.

Dat is toch ook als je tot geloof komt?

Achteraf, jongelui, zie je pas hoe de Here Jezus Christus in je leven - misschien al van jongs af aan - in je leven met je bezig was.

Achteraf.

En wij verwachtten ...

En wij hoopten ...

En wij dachten ...

God heeft gedacht aan ons, toen wij nog in de duisternis van onze gedachten wandelden.

Jezus is opgestaan, toen wij dachten, dat het graf ... al onze hoop omsloot.

Wij dachten, dat Hij Israël verlossen zou, maar Hij heeft de wereld verlost en blijft tot in eeuwigheid bij een ieder die biddend naar Hem vraagt.

"Blijf bij ons!"

*

Pas bij het breken van het brood, het uitspreken van de zegen, herkennen de Emmaüs-gangers in hun reisgenoot de opgestane Here.

Hoe ze Hem herkenden?

Misschien in de wijze van brood-breken.

Misschien in het uitspreken van de zegen.

Misschien in het toereiken van het brood.

Misschien in de littekens van zijn doorboorde handen.

"Toen werden hun ogen geopend en zij herkenden Hem."

Niet eerder.

Na de herkenning verdween Hij uit hun midden.

"En zij stonden op en keerden terzelfder ure terug naar Jeruzalem."

Ze moeten natuurlijk hun verhaal aan anderen kwijt.

De elf discipelen treffen ze in vergadering aan.

Het is nog steeds de dag van de opstanding.

Het is nog steeds de eerste dag van de week.

De dag waarop de volgelingen van Jezus Christus al eeuwen lang samen komen.

Rondom het geopende Woord van God.

Rondom de gebeden en het breken van het brood.

"En zij verhaalden wat onderweg gebeurd was en hoe Hij door hen herkend was bij het breken van het brood."

*

Broeders en zusters, jongelui, zeepbellen blazen.

Het lijkt zo mooi, maar soms spatten je levensidealen zomaar uit elkaar.

Gelukkig is het Pasen geweest.

Het leven van onze Heer en Heiland eindigt niet in een graf.

Hij is opgewekt, Hij is opgestaan.

En Hij wil niets liever dat je in zijn voetstappen verder gaat.

Misschien bent u, ben jij, in uw en in jouw leven Jezus als de opgestane Heiland al eens tegen gekomen.

Je kunt de Levende Heiland ontmoeten in een goed gesprek met iemand die luisteren kan en de Bijbel met je opent.

Je kunt de Heiland tegen komen 's zondags, op de dag van de opstanding, als de gemeente samenkomt rondom een geopende Bijbel en de tafel van het Avondmaal.

Vaak ontdekt je achteraf pas dat Jezus toen en toen heel dicht bij je was.

Bid dat je ogen daarvoor open gaan.

En je hart.

Zó gaat dat.

Zó komen mensen tot geloof, tot echt leven.

Dikwijls gaat het heel anders dan wij vaak denken.

Maar Jezus laat wandelaars op de weg na Pasen niet alleen.

Hij neemt de tijd voor twijfelaars en mensen zonder hoop.

Zo werkt Hij nog steeds.

Pas ná Pasen wordt voor hen en ons duidelijk Wie Hij werkelijk is.

Geen vreemdeling, maar de Zoon van de levende God.

Onze opgestane Heer en Heiland.

Amen.

Ze zijn de lange, trage weg gegaan
van mensen die de moed hebben verloren,
met het gevoel nergens meer bij te horen:
de Meester dood - zijn zaak heeft afgedaan.

En dan komt daar die vreemde vreemde aan,
die niet van een fiasco schijnt te weten.
Hij gaat een lange weg door de profeten
en laat de schriften voor hen opengaan.

O onverstandigen en tragen, wist u niet
dat de Gezalfde die de glorie wachtte
de knecht is, de geslagene, verachte,
die als een schaap zich zwijgend scheren liet
en als een lam ter slachtbank is gegaan?

Toen is Hij voor hun ogen opgestaan.
Joop Klein

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 13 mei 2001

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !